

Mosterdsaus

Volhoudbare ontwikkeling

Zuid-Afrikanen hebben de gewoonte de dingen te noemen wat ze zijn. Het Afrikaans is dan ook een kleurrijke taal. Een kameleon is een "verkleurmanneke" en iemand die zich opwindt om indruk te maken is een "blaasop-pie". Sustainable development of duurzame ontwikkeling is "volhoudbare ontwikkeling". "Duurzaam" heeft allerlei connotaties die niet altijd met ontwikkeling als een proces te verbinden zijn. "Volhoudbaar" zegt beter waar het over gaat. Maar de term "duurzame ontwikkeling" is ingeburgerd, we zullen hem dus verder gebruiken. Duurzame ontwikkeling bouwt bruggen. Tussen nu en later: het gaat om behoeften van mensen nu en van toekomstige generaties. Tussen hier en daar: het gaat om wereldwijde samenwerking. Tussen sociale, economische en ecologische ontwikkeling: het gaat om mensen, welvaart en de toestand van onze planeet. Daarbij komt het erop aan termen als juist en verkeerd te mijden. Iets is niet òf duurzaam òf niet duurzaam. Het is ingewikkelder dan dat. Maar dat maakt het begrip net zo attractief voor educatieve doeleinden. Educatie is immers eerder reis dan bestemming, het einddoel ligt niet vast. De uiteindelijke keuze is aan de lerende. Educatie veronderstelt actieve participatie van die lerende in het leerproces. Nuances en tegenstellingen mogen we daarom niet elimineren. Ze zijn juist noodzakelijk om op persoonlijke gronden te kunnen beslissen en te leren omgaan met tegengestelde belangen, normen en waarden. We willen immers kritische mensen vormen die constructief meewerken aan een wereldsamenleving waarin alle mensen (nu en in de toekomst) hun rechten hebben en waarin geweld, sociaal-economische ongelijkheid en roofoverval op het milieu daadwerkelijk worden teruggedrongen.

Je hebt het begrepen. Educatie voor duurzame ontwikkeling (EDO) is het belangrijkste thema van deze Mosterd. Tal van praktijkvoorbeelden maken het makkelijker de theorie toe te passen. Mosterd sprak met Peter Tom Jones, mede-auteur van "Terra Incognita" en met Mong Rosseel, "vieze gast" sinds 1971, maar we laten ook MOS-trekkers van scholen aan het woord. We hebben het over "World Overshoot Day" en we gaan naar een fastfood restaurant. Maar ook Agenda 21, de ecologische voetafdruk en duurzaam toerisme komen aan bod. En nog veel meer natuurlijk.

Mosterd nr. 12 wil een educatief glijmiddel zijn naar een beter begrip van de echte betekenis van "volhoudbare ontwikkeling" en je tonen hoe je als (MOS-)school aandacht voor mens, ontwikkeling en milieu kunt koppelen. En dat is een werk van lange adem. Of zoals een Zuid-Afrikaan zou zeggen: "Een swaeltjie maak nog geen somer nie", maar ook: "n halwe eier is beter als 'n leë dop".

